

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра теорії держави та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС
полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ
СПІВПРАЦІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Статус дисципліни	вибіркова
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	магістр
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Форми здобуття вищої освіти	очна/заочна
Мова викладання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Київ - 2023 рік

Розробник(и):

Оксана ЛАПКА – доцент кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Робочу програму схвалено
на засіданні кафедри теорії держави та права
протокол від 06.04.2023 року № 15

Завідувач кафедри

Максим ПЕНДЮРА

Схвалено науково-методичною радою НАВС
протокол від 21.04.2023 року № 8

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 2023/2024 н.р. без змін; зі змінами (Додаток __)
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від 31.08 2023 № 2

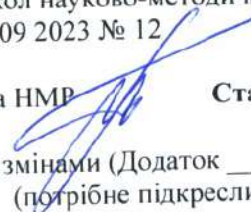
протокол науково-методичної ради
від 22.09 2023 № 12

Завідувач кафедри

Максим ПЕНДЮРА

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __)
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від __. __. 202_ № __

протокол науково-методичної ради
від __. __. 202_ № __

Завідувач кафедри

Максим ПЕНДЮРА

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __)
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від __. __. 202_ № __

протокол науково-методичної ради
від __. __. 202_ № __

Завідувач кафедри

Максим ПЕНДЮРА

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної співпраці: теорія та практика» є система наукових теоретичних положень про європейську та євроатлантичну інтеграцію в умовах посилення глобалізаційних процесів, а також особливості співпраці України з ЄС та НАТО.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної співпраці: теорія та практика» є набуття здобувачем вищої освіти знань щодо основних засад правової глобалізації та інтеграційних процесів та їх вплив на правову систему України, перспектив та шляхів інтеграції для України, а також навички та вміння аналізу стану європейської та євроатлантичної співпраці України.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної співпраці: теорія та практика» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань про західноєвропейські інтеграційні процеси в цілому та особливості європейської та євроатлантичної співпраці України.

Пререквізити: теорія держави і права; історія держави і права України; історія держави і права зарубіжних країн; адміністративне право; конституційне право; кримінальне право; нормотворча діяльність; міграційне право; право Європейського Союзу; міжнародне право.

Постреквізити: міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності; гендерна рівність та заборона дискримінації в професійній діяльності; сучасні світові правові процеси; реалізація практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні; сучасні стратегії економічної безпеки; міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності.

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми Публічне управління та адміністрування для другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01);
- здатність розробляти та управляти проектами (ЗК03);
- здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні (ЗК04);
- здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК05);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-07).

Спеціальні компетентності:

- здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери (СК02);

– здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування (СК07);

– здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування (СК-09);

– здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції (СК10).

Програмні результати навчання:

– знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень (РН-01);

– розв’язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення (РН-02);

– розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень (РН-11).

Знання, уміння, навички. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі другого (магістерського) ступеня вищої освіти повинні:

знати:

– сутність, зміст, характерні риси правової глобалізації;

– сутність, види, типи та форми інтеграційних процесів;

– способи правової інтеграції;

– методологічні підходи до розуміння правової системи та її видів з урахуванням глобалізаційних процесів;

– особливості трансформації національної правової системи України в умовах глобалізаційних процесів;

– правові та організаційні засади функціонування ЄС та НАТО;

– напрями європейської та євроатлантичної співпраці України в мирний час та в умовах війни;

– особливості імплементації міжнародно-правових договорів.

уміти:

– давати усні та письмові аргументовані відповіді з питань навчальної дисципліни;

– уміти визначати взаємозалежність глобалізаційних процесів і міжнаціональних відносин.;

– аналізувати та визначати напрями та етапи європейських інтеграційних процесів України;

– використовувати знання та вміння для надання кваліфікованих юридичних висновків й консультацій щодо особливостей європейської та євроатлантичної співпраці;

– здійснювати дослідження проблем західноєвропейських інтеграційних процесів за участі України;

– викладати юридичні дисципліни на високому теоретичному й методичному рівнях, впроваджувати інноваційні технології, методи і засоби навчання;

– здійснювати правове виховання.

навички:

– використовувати понятійно-категоріальний апарат при вирішенні правових проблем;

– здійснювати власні наукові дослідження з проблем, що входить до предмету початкової дисципліни;

– застосувати теоретичні знання для високопрофесійного виконання службових обов’язків;

– практично застосовувати набуті знання при підготовці наукових статей та тез;

– формулювати та обґрунтовувати правові висновки, пропозиції, рекомендації.

– здатність аналізувати інтерпретувати міжнародно-правові договори у контексті предметної галузі дослідження.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	Денна форма здобуття вищої освіти		Заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
			1	1
	Семестр			
		2	2	
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
			6 год.	6 год.
	Семінарські			
			8	8
	Практичні			
			6	6
	Самостійна робота			
			70	70
	Вид контролю			
		залік	залік	

3. Тематичний план

Назва розділів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма

	Нормативний обсяг годин	Усього	З них				Нормативний обсяг годин	Усього	З них			
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна праця			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна праця
2-й семестр												
Тема 1. Правова глобалізація та її вплив на правову систему України							14	4	2	2	10	
Тема 2. Європейські інтеграційні процеси.							16	2		2	14	
Тема 3. Європейська інтеграція України.							16	4	2	2	12	
Тема 4. Євроінтеграція України в умовах війни.							10	2		2	8	
Тема 5. НАТО як система колективної безпеки							16	4	2	2	12	
Тема 6. Євроатлантична інтеграція України.							18	4		2	14	
Всього годин:							90	20	6	8	6	
Підсумковий контроль	Залік											

4. Плани семінарських і практичних занять

Семінарське заняття – 2 год.

Тема 1. Правова глобалізація та її вплив на правову систему України

Питання до семінарського заняття:

1. Правова глобалізація: поняття, риси, критерії.
2. Інтеграційні процеси як інструмент глобалізації.
3. Типи, форми та методи інтеграційних процесів.
4. Вплив правової глобалізації на правову систему України.

Практичне заняття – 2 год.

Тема 2. Європейські інтеграційні процеси.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Теоретична частина:

- 1.1. Теорія та історія європейських інтеграційних процесів
- 1.2. Правова система Європейського Союзу
- 1.3. Право ЄС та національне право. Механізм прийняття рішень в ЄС.
- 1.4. Стратегії та політики Європейського Союзу

2. Практична частина:

- 2.1. Вирішення тестових завдань, що стосуються правової системи ЄС та європейських інтеграційних процесів.
- 2.2. Вирішення тестових завдань, що стосуються співвідношення національного права та права ЄС, стратегій та політик ЄС, механізмів прийняття рішень інституціями ЄС.
- 2.3. Робота над помилками.
- 2.4. Вирішення та обговорення практичних завдань.

Семінарське заняття – 2 год.

Тема 3. Європейська інтеграція України: історія та сучасність

Питання до семінарського заняття:

1. Європейській вибір України: історичний контекст
2. Угода про Асоціацію України та ЄС.
3. Статус кандидата в члени ЄС.
4. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС.

Практичне заняття – 2 год.

Тема 4. Євроінтеграція України в умовах війни.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Теоретична частина:

- 1.1. Євроінтеграційні процеси України в умовах війни: стан, проблеми, виклики.
- 1.2. Секторальна Євроінтеграція України: нові виклики.
- 1.3. Співробітництво у сфері юстиції, свободи і безпеки.

2. Практична частина:

- 2.1. Вирішення тестових завдань, що стосуються Євроінтеграційних процесів України в умовах війни в цілому та окремих секторах.
- 2.2. Вирішення тестових завдань, що стосуються співробітництва у сфері юстиції, свободи і безпеки.
- 2.3. Робота над помилками.
- 2.4. Вирішення та обговорення практичних завдань.

Тема 5. НАТО як система колективної безпеки

Питання до семінарського заняття:

1. Становлення та розвиток НАТО
2. Основні функції НАТО. Механізм прийняття рішень в НАТО.
3. Інституційна структура НАТО.
4. Миротворчі операції за участю НАТО

Тема 6. Євроатлантична інтеграція України.

Питання до семінарського заняття:

1. Історичне та геополітичне підґрунтя євроатлантичного покликання України
2. Конституційне закріплення євроатлантичного вибору
3. Критерії розширення НАТО в сучасних умовах. Процедура вступу до НАТО.
4. Основні засади співпраці НАТО та України. План дій Україна-НАТО
5. Стан відносин Україна-НАТО в умовах війни.

Тема 6. Євроатлантична інтеграція України.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. *Теоретична частина:*
  - 2.1. Історичне та геополітичне підґрунтя євроатлантичного покликання України
  - 2.2. Конституційне закріплення євроатлантичного вибору
  - 2.3. Критерії розширення НАТО в сучасних умовах. Процедура вступу до НАТО.
  - 2.4. Основні засади співпраці НАТО та України. План дій Україна-НАТО
  - 2.5. Стан відносин Україна-НАТО в умовах війни.
2. *Практична частина:*
  - 2.1. Вирішення тестових завдань, що стосуються євроатлантичного вибору України та його нормативно-правового закріплення.
  - 2.2. Вирішення тестових завдань, що стосуються співробітництва України з НАТО.
  - 2.3. Робота над помилками.

2.4. Вирішення та обговорення практичних завдань.

5. Завдання для самостійної роботи

5.1. Практикум

Тема 2. Європейські інтеграційні процеси.

Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю (вказіть етапи європейських інтеграційних процесів та коротко їх особливості):

<i>Етапи</i>	<i>Особливості</i>
1)	a) б) в)
2)	a) б) в)
3)	a) б) в)
4)	a) б) в)
5)	a) б) в)

2. На основі аналізу право установчих договорів визначте принципи управлінської діяльності інституцій ЄС: *оперативні принципи; структурно-цільові принципи; структурно-функціональні принципи; структурно-організаційні принципи та структурно-процесуальні принципи.*

	<i>принципи управлінської діяльності інституцій ЄС</i>
оперативні принципи	a) б) в) г)
структурно-цільові принципи	
структурно-функціональні принципи	
структурно-організаційні принципи	
структурно-процесуальні принципи	

3. У формі таблиці вкажіть спільні та відмінні джерела національного права та права ЄС.

<i>Спільне</i>	<i>Відмінне</i>
а) б) в) г)	а) б) в) г)

4. Розкрийте особливості правотворчого процесу в ЄС.
5. Вкажіть стратегій та політики ЄС, які на Ваш погляд були б корисні для України. Обґрунтуйте свою позицію.

Опрацювання додаткових питань теми:

1. Правова глобалізація та ЄС.
2. Етапи європейських інтеграційних процесів.
3. Особливості правотворчого процесу в ЄС.
4. Взаємодія держав-членів ЄС та інституцій ЄС.
5. Принципи європейського управління.

Тема 4. Євроінтеграція України в умовах війни.

Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю (вкажіть негативні аспекти впливу російської експансії на європейську інтеграцію України та їх зміст):

Негативні аспекти	Зміст
1) економічні втрати	а) б) в)
2)	
3)	
4)	
5)	

2. На основі аналізу програми *Східного партнерства* визначте напрями та відповідні цілі співробітництва України з ЄС.

Напрями	Цілі
1.	а) б) в)
2.	
3.	
4.	
5.	

3. У формі таблиці вкажіть структурні елементи Європолу та їх функції.

<i>Структурний елемент</i>	<i>Функції</i>
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)

4. На основі аналізу нормативно-правових актів вкажіть кроки України, які здійснені з метою налагодження співпраці з ЄС у сфері гармонізації цифрових ринків.

5. Вкажіть стратегій та політики ЄС, які на Ваш погляд були б корисні для України в умовах війни. Обґрунтуйте свою позицію.

Опрацювання додаткових питань теми:

1. Складові відносин України та ЄС в умовах війни.
2. Сектори підтримки та допомоги Україні.
3. Санкції ЄС проти країни-агресора.
4. Інтеграція до Єдиного цифрового ринку ЄС.
5. Сектор безпеки: напрямки спільної політики України та ЄС.
6. Особливості співробітництва України з ЄС у сфері юстиції.
7. Співробітництво України з ЄС в правоохоронній сфері.

Тема 6. Євроатлантична інтеграція України.

Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю (вкажіть етапи розвитку взаємовідносин України з НАТО та їх основний зміст):

<i>Етапи</i>	<i>Зміст</i>
1)	а) б) в)
2)	а) б)

	в)
3)	а) б) в)
4)	а) б) в)
5)	а) б) в)

2. На основі аналізу *План дій Україна-НАТО* визначте стратегічних цілей і пріоритетів України.

Цілі	Пріоритети
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)

3. У формі таблиці вкажіть елементи цивільної структури НАТО та їх функції.

Елемент цивільної структури НАТО	Функції
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)
	а) б) в)

	г)
	а) б) в) г)
	а) б) в) г)

4. На основі аналізу нормативно-правових актів вкажіть кроки України, які здійснені з метою налагодження співпраці з НАТО.

Опрацювання додаткових питань теми:

1. Складові відносин України та НАТО в умовах війни.
2. Критерії розширення НАТО.
3. Основні засади співпраці НАТО та України.
4. План дій Україна-НАТО.
5. Місії НАТО.
6. Особливості співробітництва НАТО з країнами не членами.

6. Індивідуальні завдання (курсіві, дипломні роботи)

Тема 1. Правова глобалізація та її вплив на правову систему України

Реферати:

1. Універсалізація й уніфікація права.
2. Особливості глобальної правової системи.
3. Зміни правової системи України в умовах правової глобалізації.
4. Практика уніфікації міжнародного права в умовах глобалізації.
5. Апроксимація як прийом правової інтеграції.

Тема 3. Європейська інтеграція України: історія та сучасність

Реферати:

1. Основні етапи процесу вступу до ЄС.
2. Повноваження інституційних органів ЄС щодо прийняття нових членів.
3. Теорія трансформації.
4. Форми зближення систем національного права і міжнародних стандартів.
5. Механізм імплементації норм міжнародного права.
6. Рівні імплементаційного процесу.
7. Європейські стандарти: проблеми забезпечення в Україні.

Тема 5. НАТО як система колективної безпеки

Реферати:

1. Основні етапи становлення НАТО.
2. Повноваження інституційних органів НАТО.
3. Взаємодія НАТО з державами не членами.
4. Загрози та роль НАТО у їх попередженні.
5. Роль НАТО у боротьбі з міжнародним тероризмом.
6. Місії НАТО.

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Методи контролю – усне та письмове опитування, практична перевірка виконаних завдань, тестовий та рейтинговий контроль. Контроль успішності здобувачів вищої освіти з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний і підсумковий контроль.

Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни використовують різні методи і форми контролю: 1) метод усного контролю; 2) метод письмового контролю; 3) метод тестового контролю; 4) метод програмованого контролю.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми, силабусу.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Контрольне оцінювання може проводитись в усній формі, у формі письмової контрольної роботи та/або тестування (комп'ютерного, письмового).

Контроль самостійної роботи здійснюють шляхом перевірки виконаних завдань на практичних, семінарських заняттях, написання рефератів, есе тощо.

Підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться в період проміжної атестації у формі заліку або іспиту (якщо дисципліна вивчається впродовж декількох академічних періодів, то

підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в даному академічному періоді). Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає три теоретичних питання.

Критерії оцінювання результатів навчання

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив від 90% тестових завдань.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 75–90% тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60–75% тестових завдань.
2	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив до 60% тестових завдань.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Нормативним підґрунтям встановлення рейтингу компетентності є Закон України «Про вищу освіту». Відповідно до статті 50 Закону України «Про вищу освіту» формами організації освітнього процесу є:

1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) практична підготовка; 4) контрольні заходи.

Вищий навчальний заклад на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік

складається робочий навчальний план, що затверджується керівником вищого навчального закладу (п.4 статті 10 ЗУ «Про вищу освіту»).

За рекомендацією МОН України розподіл балів з яких формується рейтинг компетентності здобувача вищої освіти відбувається між поточним контролем (60 балів) та підсумковим контролем (40 балів).

Рейтинг компетентності здобувачів вищої освіти НАВС з навчальної дисципліни.

Рейтинг компетентності здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни, що забезпечуються кафедрою включає *рейтинг компетентності з навчальної роботи* (аудиторна робота та самостійна робота) та *рейтинг компетентності з підсумкового контролю* (контрольні заходи). Що відповідає пропорції за 100-бальною шкалою: максимальний рейтинг з навчальної роботи – 60 балів (мінімальний 30 балів), максимальний рейтинг з підсумкового контролю – 40 балів. Якщо здобувач вищої освіти не зміг отримати мінімальної кількості балів з навчальної роботи (30 балів) або його загальний рейтинг компетентності складає менше 60 балів він вважається таким, що має академічну заборгованість.

Якщо здобувач вищої освіти виявляє бажання займатися науковою роботою то йому додатково до підсумкового рейтингу компетентності з дисципліни можуть бути зараховані *бали наукової роботи*. У разі зарахування додаткових балів за результатами наукової роботи загальний рейтинг компетентності здобувача вищої освіти НАВС з навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів¹.

Рейтинг з навчальної роботи здобувачів вищої освіти НАВС

Відповідно до структури навчального плану навчальна робота складається з *аудиторної роботи* (лекційні, лабораторні, практичні, семінарські заняття) та *самостійної роботи*.

Оцінювання компетентності з навчальної роботи здобувача вищої освіти з дисциплін, що забезпечуються кафедрою здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 2 до 5. Важливо пам'ятати, що бали це не число, що отримуються в результаті вимірювань і обчислень, а приписане оціночне судження. Виставляючи бали, науково-педагогічний працівник має їх обґрунтувати, керуючись логікою та існуючими критеріями (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика оцінювання рівня компетентності здобувача вищої освіти

Бали	Вид рівня компетентності	Критерій оцінювання компетентності
-------------	---------------------------------	---

¹ Тобто даний рейтинг є додатковим і у разі перевищення 100 бальної шкали зменшується на ту кількість балів які її перевищують. Наприклад, *рейтинг компетентності з навчальної роботи* (аудиторна робота та самостійна робота) – 55 балів, *рейтинг компетентності з підсумкового контролю* (контрольні заходи) – 35 балів, *рейтингові бали за наукову роботу* – 20 балів, сума 55+35+20=110, *загальний рейтинг компетентності* здобувача вищої освіти 100 балів.

2	Рецептивно-продуктивний	Незадовільний	У курсанта (слухача, студента) <i>відсутні знання</i> навчального матеріалу або він відмовляється від відповіді.
		Низький	Курсант (слухач, студент) має <i>фрагментарні знання</i> , що базуються на попередньому досвіді. Не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст. Не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
		Мінімальний	Курсант (слухач, студент) має <i>безсистемні знання</i> , допускає формально-логічні помилки при формулюванні понять, класифікаційних критеріїв та їхньому тлумаченні. Хаотично і невпевнено викладає матеріал, не здатен відділяти головне від другорядного, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
3	Репродуктивний	Достатній	Курсант (слухач, студент) має <i>базові знання</i> з навчальної дисципліни. Формулює юридичні поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Може виокремити ознаки явища та їх охарактеризувати (риси, властивості, аспекти). Відповідь надається за одним джерелом навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. Не вміє доказово обґрунтувати свої судження, допускає неточності при використанні знань для вирішення практичних завдань.
4	Конструктивно-варіативний	Добрий	Курсант (слухач, студент) має <i>грунтовні знання</i> навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Може обґрунтувати призначення явища, яке конкретизується у його функціях (напрямах впливу на інші явища). Може навести подібність та відмінність з іншими спорідненими та протилежними явищами. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на нормативно-правові акти та наведенням прикладів. При відтворенні знань застосовує продуктивний тип мислення.

5	Творчий	Відмінний	<p>рівень компетентності. Курсант (слухач, студент) має системні знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується, володіє категоріально-понятійним апаратом, вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Може навести особливості інтерпретації правових явищ в різних теоріях, загальне та відмінне в різних позиціях вчених, як в національному так і в міжнародному та європейському праві (в межах часу, предмету, простору). Здатен обґрунтувати перспективи розвитку правових явищ в Україні. Відповідь надається на основі знань державних програм, концепцій, проектів нормативно-правових актів, а також наукових досліджень вітчизняних та закордонних вчених. Даний рівень компетентності передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. При відтворенні знань застосовує евристичний тип мислення.</p>
---	---------	-----------	---

Рейтинг компетентності з навчальної роботи здобувача вищої освіти визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу здобувача вищої освіти отриманого на семінарських заняттях з урахуванням роботи на лекційних заняттях та самостійної роботи протягом опанування навчальної дисципліни помноженого на коефіцієнт K_1 ($K_1=60:5=12$) з округленням результату до цілого числа.

Середньоарифметичний бал здобувача вищої освіти визначається шляхом додавання усіх балів отриманих на семінарських заняттях з урахуванням роботи на лекційних заняттях та самостійної роботи протягом опанування навчальної дисципліни поділених на кількість відповідей здобувача вищої освіти з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5)². **При визначенні середньоарифметичного балу здобувача вищої освіти необхідною умовою його зарахування є те, що відповідні бали мають бути отримані здобувачем вищої освіти не менше як на 50% занять з навчальної роботи. У разі не виконання зазначеної умови або коли середньоарифметичний бал здобувача вищої освіти менший 2,5 здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість і не допускається до підсумкового контролю.**

Рейтинг з підсумкового контролю здобувача вищої освіти

Відповідно до навчального плану *підсумковий* контроль з навчальних дисциплін, що забезпечуються кафедрою передбачений у формі заліку.

Залік або екзамен із перевірки компетентності з навчальних дисциплін, що забезпечуються кафедрою складається письмово або усно за білетами

² Наприклад, з дисципліни навчальним планом передбачено 5 семінарських та практичних занять. Для того щоб не мати академічної заборгованості здобувач вищої освіти має відповідати більше ніж на 50% занять тобто на 3 парах. Отже, виконуючи зазначену вимогу він працював на першому занятті і отримав 3 бали, на другому занятті він не підготувався і отримав 2 бали (які в подальшому пересклав на 4), на третьому занятті здобувач вищої освіти був у добовому наряді отримав Н яку в подальшому пересклав на 3 бали, на останньому – 4 бали. Середньоарифметичний бал складає загальна сума балів поділена на кількість оцінок $(3+4+3+4) \div 4 = 3,5$. Відповідно рейтинг компетентності з навчальної роботи здобувача вищої освіти буде $3,5 \times 12 = 42$.

підсумкового контролю які пропонуються здобувачу вищої освіти. Максимальна кількість балів з підсумкового контролю здобувача вищої освіти становить 40 балів. Форму білету підсумкового контролю наведено в Додатку 1. Кількість білетів підсумкового контролю має перевищувати кількість здобувачів вищої освіти у навчальній групі не менше ніж на 5 одиниць.

Білет підсумкового контролю мають складатися з теоретичних і практичних питань. Білет підсумкового контролю мають відповідати таким вимогам:

– кожне питання бажано розпочинати словами: обґрунтувати..., проаналізувати..., дати оцінку..., довести... тощо, щоб забезпечити перевірку вміння здобувачів вищої освіти використовувати набуті знання для вирішення практично спрямованих завдань;

– складність білетів має бути приблизно однаковою і дозволяти здобувачу вищої освіти за час, відведений для відповіді, глибоко та повно розкрити зміст усіх питань;

– при формулюванні завдань (питань) необхідно використовувати поняття, терміни, назви, позначення тощо відповідно до програми навчальної дисципліни.

Кількість питань в білеті підсумкового контролю з навчальних дисциплін визначається кафедрою з урахуванням специфіки дисципліни³.

Оцінювання компетентності здобувача вищої освіти під час підсумкового контролю здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне питання. Виставляючи рівень компетентності, науково-педагогічний працівник має його обґрунтувати, керуючись логікою та існуючими критеріями (табл. 1).

Рейтинг компетентності з підсумкового контролю здобувача вищої освіти визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу здобувача вищої освіти отриманого за кожне питання білету підсумкового контролю помножене на коефіцієнт K_2 ($K_2=40:5=8$) з округленням результату до цілого числа.

Середньоарифметичний бал здобувача вищої освіти з підсумкового контролю визначається шляхом додавання усіх балів отриманих за кожне питання білету підсумкового контролю поділених на кількість питань білету з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5)⁴.

Рейтинг наукової роботи здобувача вищої освіти

---

³ Наприклад, два теоретичних питання, одне практичне, одне питання з переліку питань що виноситься на самостійну роботу.

⁴ Наприклад, здобувач вищої освіти відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 3 бали, за друге 4 бали, за третє 5 балів, за четверте 3 бали. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((3+4+5+3) \div 4) \times 8 = 30$. Або інший приклад, здобувач вищої освіти відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 3 бали, за друге 4 бали, за третє 5 балів. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((3+4+5) \div 3) \times 8 = 32$. Або ще приклад, здобувач вищої освіти відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 4 бали, за друге 5 балів. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((4+5) \div 2) \times 8 = 36$.

За результатами семестрової наукової роботи здобувача вищої освіти його рейтинг компетентності з дисципліни може бути підвищений з урахуванням рівнів результативності такої роботи.

Рейтингові бали за наукову роботу здобувача вищої освіти нараховуються з урахуванням рівнів результативності цієї роботи. Відповідні значення рівнів та додаткові бали визначаються згідно з таблицею (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика оцінювання рівня творчих досягнень здобувача вищої освіти

Результати творчої роботи здобувача вищої освіти	Рівень результативності та додаткові бали
Стаття у факультетському (інститутському) збірнику, призове місце на конкурсі наукових робіт факультету (інституту), приз за експонат на виставці робіт, доповідь на факультетській (інститутській) науковій конференції та ін.	I рівень, факультетський (інститутський) – 5 балів
Ті ж досягнення на заходах академічного рівня, прийняття до розгляду заявки на патент та ін.	II рівень, академічний – 10 балів
Ті ж досягнення на заходах міжвузівського рівня чи МОН, МВС декілька досягнень II рівня, участь у республіканських виставках, національних олімпіадах, отримання державного патенту, заявка на закордонне патентування.	III рівень, міністерський, міжвузівський – 15 балів
Статті в міжнародних збірниках та журналах, доповіді на міжнародних конференціях і семінарах, участь у міжнародних олімпіадах, конкурсах та виставках, отримання закордонного патенту.	IV рівень, міжнародний – 20 балів

Фіксація результатів компетентності здобувача вищої освіти

Для занесення результатів компетентності здобувача вищої освіти у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти та ECTS оцінками (табл. 3).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт							Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60 %</i>							<i>max 40 %</i>	<i>max 100 %</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Самостійна робота	Залік	

5	10	15	20	25	30	30	40	100
---	----	----	----	----	----	----	----	-----

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанційного навчання

- пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та ін.;
- мультимедійний проектор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Вкажіть етапи становлення глобалізаційних процесів.
2. Назвіть та розкрийте підходи до трактування змісту глобалізації.
3. Розкрийте об'єктивний та суб'єктивний аспект глобалізації.
4. Визначте поняття та ознаки глобалізації.
5. Вкажіть причини формування глобалізаційних процесів.
6. Здійсніть класифікацію глобальних проблем.
7. Надайте визначення правової глобалізації, її ознак.
8. Вкажіть критерії правової глобалізації.
9. Назвіть основні напрями впливу глобалізації на розвиток права.
10. Зазначте та охарактеризуйте основні форми правової глобалізації.
11. Визначте поняття та ознаки правової інтеграції.
12. Розкрийте сутність та визначте характеристики інтеграційного процесу.

13. Вкажіть та охарактеризуйте види інтеграції.
14. Надайте загальну характеристику типів правової інтеграції.
15. Зазначте та охарактеризуйте рівні правової інтеграції.
16. Вкажіть форми та методи правової інтеграції.
17. Охарактеризуйте особливості сучасної правової системи України.
18. Класифікуйте правові системи відповідно до глобалізаційних процесів.
19. Охарактеризуйте вплив правової глобалізації на структурні елементи національної правової системи.
20. Вплив правової глобалізації на правову систему України.
21. Вкажіть етапи європейських інтеграційних процесів.
22. Визначте принципи управлінської діяльності інституцій ЄС.
23. Розкрийте особливості правотворчого процесу в ЄС.
24. Назвіть особливості взаємодії держав-членів ЄС та інституцій ЄС.
25. Вкажіть особливості правової системи ЄС.
26. Розкрийте особливості механізму прийняття рішень в ЄС.
27. Зазначте та охарактеризуйте основні форми імплементації норм міжнародного права у право ЄС.
28. Здійсніть співвідношення права ЄС та внутрішнього права держав-членів.
29. Вкажіть стратегій та політики ЄС.
30. Вкажіть етапи євроінтеграційного процесу України.
31. Вкажіть критерії членства ЄС.
32. Назвіть та проаналізуйте етапи процесу вступу до ЄС.
33. Розкрийте особливості Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.
34. Охарактеризуйте особливості статусу України як кандидата на членство у ЄС.
35. Вкажіть та охарактеризуйте способи імплементації.
36. Вкажіть особливості імплементації як форми зближення національного права України та ЄС.
37. Розкрийте особливості адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу.
38. Вкажіть особливості євроінтеграції України в умовах війни.
39. Розкрийте особливості секторальної євроінтеграції України.
40. Здійсніть аналіз співробітництва Україна-ЄС у сфері енергетики.
41. Розкрийте особливості інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС.
42. Сектор транскордонного співробітництва Україна-ЄС.
43. Розкрийте особливості співробітництва Україна-ЄС у сфері безпеки.
44. Сектор транскордонного співробітництва.
45. Розкрийте особливості відносин Україна-ЄС у сфері юстиції.
46. Назвіть завдання та розкрийте структуру Європолу.
47. Вкажіть особливості співробітництва України з ЄС в правоохоронній сфері.
48. Вкажіть негативні аспекти впливу російської експансії на європейську інтеграцію України та їх зміст.
49. Назвіть етапи становлення та розвитку НАТО.
50. Розкрийте сутність та зміст Північноатлантичного договору.
51. Назвіть та розкрийте основні принципи діяльності НАТО.

52. Вкажіть особливості механізму прийняття рішень в НАТО.
53. Охарактеризуйте інституційну структуру НАТО.
54. Назвіть особливості військової структури НАТО.
55. Розкрийте особливості цивільної організації НАТО.
56. Миротворчі операції за участю НАТО.
57. Вкажіть особливості взаємодії НАТО з міжнародними організаціями.
58. Назвіть сучасні загрози та розкрийте роль НАТО у їх попередженні.
59. Розкрийте роль НАТО у боротьбі з міжнародним тероризмом.
60. Вкажіть етапи розвитку співробітництва України та НАТО.
61. Розкрийте особливості євроатлантичної інтеграції України.
62. Вкажіть основні засади співпраці НАТО та України.
63. Назвіть основні напрями співпраці Україна-НАТО.
64. Вкажіть критерії розширення НАТО в сучасних умовах.
65. Розкрийте особливості процедури вступу до НАТО.
66. Охарактеризуйте стан відносин Україна-НАТО в умовах війни.
67. Розкрийте роль міжнародних організацій у сучасній системі безпеки.
68. Криза сучасної системи міжнародної безпеки: українська формула миру.
69. Розкрийте сучасні принципи світової безпеки.
70. Вкажіть особливості реалізації євроатлантичної стратегії України.

11. Рекомендовані джерела інформації:

Нормативні акти:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/254k/96-вр>.
2. Декларація Шумана, травня 1950 г. Офіційний сайт ЄС. URL: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1945-59/schuman-declaration-may-1950_en
3. Резолюція Генеральної Асамблеї 3314 (XXIX) від 14.12.1974 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-74#Text
4. Конвенція про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про їх знищення від 10.04.1972 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_054#Text
5. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення від 13 січня 1993 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182#Text
6. Підтримка міжнародного миру і безпеки: Резолюція Ради Безпеки ООН S/RES/2532 від 01.07.2021 р. URL: [https://undocs.org/ru/S/RES/2532\(2020\)](https://undocs.org/ru/S/RES/2532(2020))
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: ЄС. Угода. Міжнародний документ від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

8. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text.
9. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text
10. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору): Закон України № 2680- VIII від 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text>
11. Про національну безпеку України: Закон України № 2469-VIII від 21.06.2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
12. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-XII / Офіц. сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>. Заголовок з екрана.
13. Про Стратегію воєнної безпеки України: Рішення РНБО України від 25.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0022525-21#Text>
14. Про Стратегію комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року: Указ Президента України №348/2021 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3482021-39617>

Основна

15. Артёмов І.В., Віднянський С.В. та ін. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014-2022 рр.): монографія. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 284 с.
16. Верменич Я.В. Регіональна інтеграція в умовах глобалізації: теорії та сучасні реалії / Відповідальний редактор В.А. Смолій. К.: Інститут історії України НАН України, 2018. 351с.
17. Глобалізація систем безпеки: навч. посіб. / Потехін О.В., Тодоров І.Я. Донецьк. 2011. 248с.
18. Європейська та євроатлантична інтеграція: навчальний посібник / О.В.Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська О.Я.Кравчук, П.Я. Кравчук, Л.В. Корольчук, О.М. Лютак, Т.Л. Никитюк, Л.В. Савош, О.А.Урбан. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. 328 с.
19. Європейська та євроатлантична інтеграція. TRANSITION BOOK. 2019. 92с.
20. Європейська інтеграція : навч. посіб. / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко ; [М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, І. І. Д'яконова та ін.]. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 344 с.
21. Європейський Союз : навч. посіб. / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.] ; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
22. Збройна агресія Російської Федерації проти України та проведення антитерористичної операції (2014–2018) : навчальний посібник / І.І. Фурман, С.В. Сидоров, Р. І. Пилявець та ін. К. : ЦП “Компринт”, 2019. 30с.

23. Коментар до Договору про функціонування ЄС, Договору про ЄС та Хартії основоположних прав ЄС. /TOMÁŠEK, M., ŠMEJKAL, V. та ін. Прага: Wolters Kluwer ČR, 2024, 1780 с.
24. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
25. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с.
26. Міжнародне публічне право. У 2 т.: підручник. Т. 1. Основи теорії/ С.Д. Білоцький, М.В. Буроменський, О.В. Буткевич, М.М. Гнатовський; за ред. В.В. Мицика. – 2-ге вид., змінене. Х.: Право, 2020. 416 с.
27. Право Європейського Союзу : підручник / [Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакуленко, Ван Елсуwege П. та ін.] ; за ред. Р. А. Петрова. Вид. 10-те, змінене і допов. Харків : Право, 2021. 484 с.
28. Романько І.І. Історія України. Європейська та євроатлантична інтеграція України: історія, сучасний стан, перспективи. Навчальний посібник. Кропивницький: ЛА НАУ, 2017. 272с.

Додаткова

29. Асоціація між Європейським Союзом та і третіми країнами: сучасний стан і динамізм в умовах інтеграції та дезінтеграції: монографія./К.В. Смирнова, О.В. Святун, І.А. Березовська та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет». 2021. 152с.
30. Безпека та інтеграція: європейський досвід побудови проекту миру. Київ: Національний університет «КиєвоМогилянська академія», 2020. 242 с.
31. Бірюкова А.М. Правова глобалізація: до визначення поняття. Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Випуск 1. Том. 1. С. 3-7. URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2018/1/tom_1/3.pdf
32. Буряченко, О. Російсько-українська війна як фактор порушення та еволюції світової безпекової рівноваги. Випуск 2. 2023. С. 73-83. http://politicus.od.ua/2_2023/11.pdf
33. Виступ Президента України на засіданні Ради Безпеки ООН. 5 квітня 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-na-zasidanni-radi-bezpeki-oon-74121>.
34. Військове право України: підручник / за загальною редакцією Колодія А.М., Кривенка О.В., Пашинського В.Й. К.: НУОУ, 2019 392 с
35. Впровадження Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. 27 січня 2022 р. /Центр адаптації державної служби до стандартів ЄС. URL: <https://www.center.gov.ua/component/k2/item/4025-впровадження-угоди-про-асоціацію-між-україною-та-єс>
36. Державна безпека в контексті політики європейської інтеграції України. / Укладачі : В.М. Мороз, Ю.Г. Батир. Х. : НУЦЗУ, 2020. 60 с.
37. Європейський Союз у мінливому світі: Монографія / В. В. Копійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова та ін.; за ред. В. В. Копійки. К.: О. Зень, 2022. 219с.

38. Інформаційна безпека держави у воєнній сфері: Навч. посібник / В. О. Кацалап. К.: НУОУ, 2020. 301 с.
39. Камінська В.В. Синергетична ідентифікація інтеграції: [монографія] /за заг. ред. Є.І. Ходаківського. Житомир, 2012. 204 с.
40. Кузьо М., Хорольський Р., Черніков Д. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: зміст та імплементація. ГО “Лабораторія законодавчих ініціатив“. Київ. 2015. 34с.
41. Курах Л.В. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ. Держава та регіони. Серія: Право, 2020 р., № 4 (79) том 2. С. 11-16. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/4-2_2020/4.pdf
42. Кухарська Н.О. Україна в сучасних інтеграційних процесах: Навчальний посібник. Одеса: «Атлант ВОІ СОІУ», 2015. 186 с.
43. 9 Митна платформа Україна-ЄС 2022: застосування NCTS посилює безпеку митних перевезень та сприяє розвитку міжнародної торгівлі. Представництво ЄС в Україні. 11. 10. 2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/митна-платформа-україна-єс-2022-застосування-nects-посилює-безпеку-митних_uk?s=232
44. Мерник А.М. Українська національна правова система в умовах глобалізаційних процесів. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 6. С. 37-41. URL: http://lsej.org.ua/6_2019/8.pdf
45. Нова структура НАТО. Укрінформ. 10.05.2023р. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3518362-stoltenberg-poasniv-osoblivosti-novoi-strukturi-sil-nato.html>
46. Поляков Л. Проблеми і перспективи співпраці України з ЄС у сфері безпеки. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики. Центр Разумкова. Київ, 2020. С.96-99.
47. Правове забезпечення правоохоронної діяльності у сфері оборони України : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції / Упоряд.: П. Богуцький, В. Пилипчук, Ю. Бобров, М. Беланюк, О. Довгань, С. Дорогих, О. Лебединська, О. Радзієвська, В. Фурашев. - КиївОдеса : Фенікс, 2020. - 240 с.
48. Правові засади забезпечення кібербезпеки в умовах цифрової трансформації. / Довгань О., Ткачук Н., Ткачук Т., Петров В К., Артек. 2022. 171 с.
49. Рабінович П.М. Основи теорії та філософії права: навч. посібник. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с.
50. Рогова О. Г. Глобалізація та зміни правової системи України в умовах війни. Публічне право. 2022 № 3 (47). С. 101-109. URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/47/14.pdf>
51. Скакун О. Ф. Правові системи в умовах глобалізації. // Проблеми державно-правового розвитку в умовах європейської інтеграції і глобалізації : матеріали міжнар. наук. семінару (м. Харків, 16 травня 2008р.) / редкол.: Ю. П. Битяк, І. В. Яковюк, Г. В. Чапала. Х. : Право, 2008. С.10–13.
52. Сторожук Д. А. Вплив глобалізаційних процесів на правовий прогрес: антропологічні та аксіологічні передумови. Прикарпатський юридичний

вісник. 2018Випуск 4(25). Том 1. С. 35-40. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v4-1_2018/10.pdf http://www.pjv.nuoua.od.ua/v4-1_2018/10.pdf

53. Суходоля О. М. Енергетична зброя у геополітичній стратегії Росії : аналіт. доп. К. : НІСД, 2020.128 с.
54. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320с.
55. Теорія і практика сучасної європейської політики безпеки: приклад Польщі: навч. посібник / Я. Тимків. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 224 с.
56. Україна – ЄС: шлях до політичної асоціації. К.: Центр Разумкова, 2021. 120 с.
57. Хаустова М.Г. Феномен глобалізації та плюралізм її інтерпретації. Форум права. 2013. № 4. С. 430-440.
58. Цивільні та військові структури НАТО. URL: <https://www.nato.int/docu/handbook/2006/hb-ukr-2006/Part3.pdf>
59. Чубко Т.П. Глобалізація: поняття, вплив на сучасні державу та право. Форум права. 2010. № 1. С. 396–405.

Інформаційні ресурси:

1.	Офіційне інтернет-представництво Президента України	https://www.president.gov.ua
2.	Офіційний портал Верховної Ради України	https://rada.gov.ua
3.	Європейський парламент	https://www.europarl.europa.eu/portal/en
4.	Урядовий портал	https://www.kmu.gov.ua/control/
5.	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	http://www.ombudsman.gov.ua
6.	Агентство Європейського Союзу зі співробітництва у сфері кримінального правосуддя	https://www.eurojust.europa.eu/
7.	Міністерство внутрішніх справ України	https://mvs.gov.ua
8.	Інтерпол	https://www.interpol.int/
9.	Європол	https://www.europol.europa.eu/
10.	Національне центральне бюро Інтерполу (НЦБ) Україна	https://www.interpol.int/Who-we-are/Member-countries/Europe/UKRAINE
11.	Національна поліція України	https://www.npu.gov.ua/
12.	Міністерство освіти і науки України	https://www.mon.gov.ua
13.	Міністерство юстиції України	https://minjust.gov.ua/ua
14.	Верховний Суд	https://www.scourt.gov.ua

15.	Європейський Суд	https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/
16.	Офіс Генерального прокурора України	https://www.gp.gov.ua/
17.	Прокуратура Європейського Союзу EuropeanPublicProsecutor's Office (EPPO)	https://www.eppo.europa.eu/en
18.	Міжнародний кримінальний Суд InternationalCriminalCourt (CPI і ICC)	https://www.icc-cpi.int/
19.	Організація Об'єднаних Націй	https://ukraine.un.org/uk
20.	Організація з безпеки і співробітництва (OSCE)	https://www.osce.org/hcnm/
21.	Бібліотека Національної академії внутрішніх справ	https://library.naiu.kiev.ua/
22.	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
23.	Національна бібліотека Франції	https://www.bnf.fr/fr
24.	Німецька цифрова бібліотека	https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/
25.	Британська бібліотека	https://www.bl.uk/
26.	Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ)	https://www.ohchr.org/en/ohchr_homepage
27.	Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН)	https://www.unhcr.org/
28.	Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури UnitedNationsEducational, ScientificandCulturalOrganization (UNESCO)	https://www.unesco.org/en